

An Roinn Fiontar,
Trádála agus Fostaíochta
Department of Enterprise,
Trade and Employment

Ráiteas Comhionannais, Éagsúlachta agus Cuimsithe

Mar a cheanglaítear faoi Alt 42 den Acht fá Choimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas, 2014, tá dualgas ar an Roinn Fiontraíochta, Trádála agus Fostaíochta deireadh a chur le hidirdhealú, comhionannas a chur chun cinn agus cearta daonna na foirne agus na ndaoine a bhaineann leas as a seirbhísí a chosaint. Leagtar amach sa pholasáí seo conas a oibríonn an Roinn chun comhionannas, éagsúlacht agus cuimsiú a chinntiú mar fhostóir agus mar chomhlacht poiblí.

1. Cuspóir

- 1.1 Mar Roinn, déanaimid iarracht ár dtosaíochtaí straitéiseacha a chur i gcrích trí réitigh nuálacha beartais a fhorbairt agus seirbhísí ardchaighdeáin agus cuimsitheacha a sholáthar a chuireann éagsúlacht ár sochaí san áireamh.
- 1.2 Aithnímid an riachtanas morálta agus straitéiseach a bhaineann le lucht saothair a fhorbairt a léiríonn éagsúlacht na ndaoine ar a bhfreastalaímid.
- 1.3 Ba mhaith linn cultúr eagrúcháin cuimsitheach a chinntiú a bhfuil meas aige ar dhifriochtaí agus a thacaíonn go gníomhach le hionchuir ó réimse éagsúil foirne, úsáideoirí seirbhíse agus páirtithe leasmhara.

2. Réasúnaíocht

- 2.1 Faoin Acht fá Choimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas 2014, tá dualgas ar an Roinn, mar chomhlacht poiblí, deireadh a chur le hidirdhealú, comhionannas a chur chun cinn agus cearta daonna na foirne agus na ndaoine a bhaineann leas as a seirbhísí a chosaint. Mar sin féin, téann an réasúnaíocht a bhaineann le hiarracht a dhéanamh Comhionannas, Éagsúlacht agus Cuimsiú (C, É&C) a dhaingniú sa tslí ina ndéanaimid gnó, téann sí i bhfad níos faide ná gealltanais dhlíthiúla agus oibleagáidí morálta.
- 2.2 Má dhéantar "Fís" na Roinne a chomhlíonadh mar atá leagtha amach sa Ráiteas Straitéise, éilítear orainn féachaint ar ár bpolasaithe trí lionsa C, É&C chun a chinntiú go mbaintear na torthaí is fearr amach. Trí theagmháil réamhghníomhach a dhéanamh le réimse éagsúil foirne, custaiméirí, úsáideoirí seirbhíse agus páirtithe leasmhara chun beartais, próisis agus seirbhísí a mhúnlú cuirfimid le tionchar dearfach ár gcuid oibre do shaoránaigh.
- 2.3 Mar eagraíocht, aithnímid gurb iad ár muintir an tsócmhainn is mó atá againn. Ba mhaith linn tacú lenár bhfoireann a lánacmhainneacht a bhaint amach trí thimpeallacht chuimsitheach a chothú a chuireann éagsúlacht chun cinn. Mar ionad oibre oscailte fáilteach, tá sé mar aidhm againn an lucht saothair ardoilte a mhealladh agus a choinneáil a theastaíonn chun clár oibre straitéiseach na Roinne a chur i gcrích. Is éifeachtaí a éireoidh le heagraíocht éagsúil chuimsitheach atá ionadaíoch ar an tsochaí ar a bhfreastalaíonn sí a cuid cuspóirí a bhaint amach.

3. Scóip

- 3.1 Baineann an Ráiteas seo leis an Roinn Fiontraíochta, Trádála agus Fostaíochta, lena cuid Oifigí agus lena fostaithe.
- 3.2 Cuireann C, É&C cearta agus freagrachtaí i gcion ar gach ball foirne. Cuirfear gach fostaí ar an eolas faoin Ráiteas C, É&C seo agus go bhfuil siad faoi cheangal a riachtanais a chomhlíonadh.
- 3.3 Cabhraíonn an beartas seo lena chinntiú go gcomhlíontar ár ndualgais chomhionannais reachtúla atá leagtha amach sna hAchtanna um Chomhionannas Fostaíochta 1998–2015, na hAchtanna um Stádas Comhionann 2000-2018 agus Alt 42 d’Acht na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas 2014.
- 3.4 Is iad seo a leanas na 9 bhforas faoina ndéantar idirdhealú a eisreachtú faoi reachtaíocht:
 - Inscne,
 - Stádas sibhialta,
 - Stádas teaghlaigh,
 - Gnéaschlaonadh,
 - Reiligiún,
 - Aois,
 - Míchumas,
 - Cine (lena n-áirítear cine, dath, náisiúntacht nó bunús eitneach nó náisiúnta), agus
 - Ballraíocht i bpobal an Lucht Siúil.

4. Freagracht as Cur i bhFeidhm agus Forbairt

- 4.1 Tá gach duine laistigh den Roinn freagrach as Cothroime, Meas, Comhionannas, Éagsúlacht, Cuimsiú agus Rannpháirtíocht.
- 4.2 Tá Bord Bainistíochta na Roinne tiomanta do C, É&C a leabú i ngach gné d’obair na heagraíochta, ag cinntiú go mbreithníonn gach rud a dhéanaimid agus an bealach ina ndéantar é an tionchar ar ár gcuspóirí C, É&C.
- 4.3 Chun tacú le cuspóirí C, É&C na Roinne a bhaint amach, d’aontaigh an Bord Bainistíochta ar fhorbairt na Straitéise Comhionannais, Éagsúlachta agus Cuimsithe don Roinn. Trí chomhairliúchán leis an bhfoireann, leagfar amach sa Straitéis gníomhartha a theastaíonn chun cabhrú leis an Roinn a bheith ina hionad oibre níos cuimsithí.
- 4.4 Ag tógáil ar an obair a rinneadh i bhforbairt Ráiteas Straitéiseach na Roinne, déanfaidh an Straitéis cur chuige na Roinne a fhorbairt tuilleadh maidir le saincheistanna chearta

an duine agus comhionannais a bhaineann le hobair na Roinne mar a cheanglaítear faoi Alt 42 d’Acht na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas 2014.

4.5 Is Grúpa Oibre tras-rannach C, É&C a bheidh freagrach as forbairt na Straitéise.

Cuirfear tacaíocht rúnaíochta agus beartais ar fáil don Ghrúpa Oibre ón Aonad AD agus ón Aonad um Thacaíocht Rialtais agus Bainistíochta (GMSU). Beidh Rúnaí Cúnta de chuid na Roinne ina chathaoirleach ar an nGrúpa Oibre a bheidh ag feidhmiú mar Churadh C, É&C ar an mBord Bainistíochta. Chomh maith le hionadaithe ó phríomhaonaid ghnó agus ó oifigí na Roinne, áireofar sa Ghrúpa Oibre ionadaithe foirne atá sásta feidhmiú mar cheannródaithe C, É&C ina Rannáin, líonraí agus piarghrúpaí laistigh den Roinn.

4.6 Beidh an Bord Bainistíochta freagrach as an Ráiteas C, É&C agus an Straitéis C, É&C a cheadú agus as aon nuashonruithe nó leasuithe ina dhiaidh sin orthu sin chomh maith.

4.7 Beidh sé de fhreagracht ar chathaoirleach Ghrúpa Oibre C, É&C a chinntiú go ndéanfar an Bord Bainistíochta a nuashonrú go rialta maidir le forbairt agus le cur i bhfeidhm na Straitéise C, É&C, agus na himpleachtaí don Bheartas seo a bhaineann leis.

4.8 Cuirfear an Ráiteas seo in iúl do gach ball foirne, úsáideoir seirbhíse agus páirtí leasmhar trí úsáid a bhaint as modhanna éagsúla cosúil le seimineáir inmheánacha, inlíon na foirne agus suíomh gréasáin na Roinne.

4.9 Cuirfear cóip den Ráiteas seo ar fáil do gach ball foirne nua nuair a chuirfidh siad tús le fostaíocht sa Roinn. Cuirfear seisiún faisnéise faoi chur chuige na Roinne i leith C, É&C san áireamh freisin mar chuid den phróiseas Ionduchtúcháin.

4.10 Beidh rochtain ag gach ball foirne ar oiliúint dhírithé C, É&C, agus tabharfar spreagadh agus tacaíocht dóibh chun leas a bhaint as an oiliúint seo. Déanfar monatóireacht ar shonraí maidir le glacadh leis an oiliúint seo chun a chinntiú go mbeidh an fheasacht agus an tiomantas do C, É&C mar chuid den tslí a ndéanaimid gnó agus a n-oibrímid le chéile.

4.11 Cuirfear gach ball foirne ar an eolas faoin mBeartas um Dhínit san Ionad Oibre (Frithbhulaíocht agus Ciapadh) agus faoi na hoibleagáidí a thagann chun cinn faoin bpolasaí sin.

4.12 Bainfear úsáid as próisis reatha chun athbhreithniú agus imscrúdú a dhéanamh ar aon ghearáin a thagann chun cinn faoin Ráiteas seo maidir le hidirdhealú, ciapadh nó bulaíocht mar seo a leanas:

- baill foirne – polasaithe agus nósanna imeachta i dtaca le Smacht, Casaoid agus Dínit ag an Obair.
- daoine a gcuireann sé seirbhísí ar fáil dóibh - Nósanna Imeachta Gearán.

- 4.13 Táthar ag súil, nuair a dhéanann an fhoireann ionadaíocht ar an Roinn go seachtrach, lena n-áirítear trí fhreastal ar choistí, cruinnithe le páirtithe leasmhara seachtracha agus teagmháil le custaiméirí agus úsáideoirí seirbhíse, go gcinnteoidh siad go gcloífear leis na prionsabail agus na cleachtais C, É&C atá leagtha amach sa Ráiteas seo.
- 4.14 Agus iad ag déanamh ionadaíochta ar an Roinn nó ar a cuid Oifigí ar choistí eagraíochtaí eile, déanfaidh an fhoireann iarracht prionsabail agus cleachtais dhearfacha C, É&C a chur chun cinn.

5. Roghnú agus Earcaíocht

- 5.1 Tá sé mar aidhm ag an Roinn Fiontraíochta, Trádála agus Fostaíochta, mar fhostóir, éagsúlacht agus cuimsiú a chur chun cinn. I gcomhréir leis an reachtaíocht um Chomhionannas Fostaíochta, nach gcaithfear chomh fabhrach ceann le haon fhostaí ná iarrthóir fostaíochta ná ní bheidh sé faoi mhíbhuntáiste de réir coinníollacha nó riachtanais nach féidir a thaispeáint go bhfuil siad inchosanta.
- 5.2 Tá an tSeirbhís um Cheapacháin Phoiblí (SCP) freagrach as tabhairt faoi sciar suntasach d'earcú seachtrach foirne isteach sa Roinn Fiontraíochta, Trádála agus Fostaíochta agus a hOifigí. Tacaíonn an Roinn go hiomlán le "Straitéis Comhionannais, Éagsúlachta agus Cuimsithe" SCP agus oibríonn sí le SCP chun tacú go réamhghníomhach le hearcú lucht saothair atá freagrúil, inrochtana, athléimneach, agus machnamhach ar na pobail ar a bhfreastalaímid.
- 5.3 Cloíonn comórtais earcaíochta agus cur chun cinn arna mbainistiú ag an Roinn leis an gCód Cleachtais um Cheapadh sa Státseirbhís agus sa tSeirbhís Phoiblí agus tá siad cothrom, trédhearcach bunaithe ar fhiúntas, agus treoraithe ag prionsabail an chomhionannais, na héagsúlachta, agus an chuimsithe.
- 5.4 Beidh beartais inmheánacha maidir le roghnú, earcaíocht, oiliúint, cur chun cinn agus cleachtais fostaíochta faoi réir athbhreithniú rialta chun a chinntiú go gcomhlíonann siad an Ráiteas seo. Déanfaidh an Roinn breithniú ar an gcaoi ar féidir léi sonraí a bhailiú agus monatóireacht éifeachtach a dhéanamh orthu ó chomórtais a bhainistíonn an Roinn d'fhonn aon chleachtais a dhéanann idirdhealú go neamhbheartaithe ar ghrúpaí ar leith a aithint, agus aird chuí acu ar riachtanais RGCS.
- 5.5 Gheobhaidh fostaithe a bhfuil baint acu leis an bpróiseas roghnúcháin agus earcaíochta oiliúint chuí chun a chinntiú go n-aithníonn siad nuair a bhíonn toimhdí nó breithiúnais steiréitipiciúla á ndéanamh acu faoi dhaoine agus seachnóidh siad aon chleachtais

idirdhealaitheacha ar an mbealach ina ndéanann siad gearrliostú nó fostaithe a earcú. Áireofar leis sin oiliúint i gcoinne claontuairim neamh-chomhfhiosach.

6. Cleachtais Oibre agus Coinneáil Foirne

Tá breithniú déanta ag an Roinn ar na cleachtais oibre atá i bhfeidhm aici chun aghaidh a thabhairt ar éagothroime agus ar idirdhealú agus ar an gcaoi a gcuireann sí cothroime chun cinn do chách. De réir mar a fhorbróimid ár Straitéis C, É&C, aithneoimid agus beidh muid tiomanta do ghníomhaíochtaí breise chun tacú le comhionannas, deireadh a chur le hidirdhealú ar fud na naoi bhforas agus éagsúlacht agus cuimsiú a chur chun cinn.

- 6.1 Aithnímid go bhfuil riachtanais dhifriúla ag fostaithe ag céimeanna éagsúla le linn a ngairme, mar shampla cothroimaíocht a bhaint amach idir an obair agus freagrachtaí comhbhácha. Oibrímid chun freastal ar iarratais foirne chun rochtain a fháil ar shocruithe oibre cumaisc agus socruithe oibre solúbtha eile, cibé cúis, fad is atá comhaontú ag teacht le riachtanais ghnó na heagraíochta.
- 6.2 Tá daoine casta, agus b'fhéidir go mbaineann cuid acu le níos mó ná grúpa imeallaithe amháin, agus mar sin tá míbhuntáiste carnach ag baint leo. Aithnímid go mb'fhéidir go mbeadh riachtanais éagsúla ag roinnt úsáideoirí foirne agus seirbhíse agus beidh sé mar aidhm againn oibriú leis an bhfoireann chun bealach a aithint chun aghaidh a thabhairt ar a gcuid riachtanas nuair is ábhartha.
- 6.3 Ceadaíonn ár dtéarmaí agus ár gcoinníollacha fostaíochta saoire atharthachta agus comhpháirtíochta chomh maith le saoire chaighdeánach mháithreachais, saoire uchtála agus sosanna lachtaithe gan pá a chailleadh nó coigeartú uaireanta oibre de réir na reachtaíochta reatha. Cuirtear san áireamh freisin cead atruach agus cead cleithiúnaí chun déileáil le héigeandálaí baile trí bheartais láraithe na státseirbhíse.
- 6.4 Ní dhéanaimid idirdhealú ar fhoras míchumais an duine aonair. Tá an Roinn tiomanta dá hoibleagáidí a chomhlíonadh faoi na hAchtanna um Chomhionannas Fostaíochta 1998–2015, go háirithe, maidir le cóiríocht réasúnta. Nuair is cuí, i gcomhairle leis an bPríomhoifigeach Leighis don Státseirbhís, cabhróidh an Roinn le daoine a bhfuil cóiríocht réasúnta acu chun cur ar a gcumas a róil a chomhlíonadh, chomh fada agus is indéanta. Tá Oifigeach Idirchaidrimh Míchumais tiomnaithe i bhfeidhm ag an Roinn chun tacú le fostaithe atá ag lorg cóiríocht réasúnta. Glacann an Roinn páirt i roinnt tionscnamh a thacaíonn le fostaíocht do dhaoine faoi mhíchumas agus atá ag fiosrú tuilleadh deiseanna faoi láthair chun cur lenár n-uileghabhálacht i leith daoine faoi mhíchumas.

- 6.5 Táimid tiomanta a chinntiú nach mbíonn idirdhealú (nó deiseanna/cóir nach bhfuil chomh fabhrach sin) ag fostaithe ar bhonn a gcine, a reiligiúin ná a gcreidimh. Forbróimid gníomhartha breise chun tacú leis an tiomantas sin inár Straitéis C, É&C.
- 6.6 Ní dhéanaimid idirdhealú ar fhorais aoise lena n-áirítear i réimsí na hearcaíochta, na n-arduithe céime, na hoiliúna nó infhaighteacht sochar.
- 6.7 Ní dhéanaimid idirdhealú ar fhorais inscne, féiniúlacht inscne agus/nó léiriú inscne an duine aonair: baineann, fireann, neamh-dhénártha; nó i gcás ina bhfuil duine aonair i mbun aistriú inscne nó i gcás ina bhfuil an t-athshannadh sin curtha i gcrích ag duine aonair nó ina mbíonn siad ag dul faoi aon tacaíochtaí míochaine gaolmhara.
- 6.8 Ní dhéanaimid idirdhealú ar fhorais an chlaonta ghnéasaigh tríd an deis chéanna a thabhairt do gach ball foirne a gcuid spriocanna a bhaint amach.
- 6.9 Ní dhéanaimid idirdhealú ar fhoras stádas sibhialta cibé acu pósta, singil, i gcomhpháirtíocht shibhialta, colscartha, nó ina mbaintreach agus tacaímid le riachtanais aonair de réir mar is gá.
- 6.10 Feidhmíonn an Roinn Córas Bainistíochta agus Forbartha Feidhmíochta (CBFF). Nuair is féidir tacaíochtaí oiliúna agus forbartha, chun poitéinseal fostaithe a fheabhsú laistigh de ról atá ann cheana féin agus i dtéarmaí forbartha gairme a shainaithearnáir tríd an bpróiseas CBFF.
- 6.11 Foilsítear gach deis oiliúna go forleathan trí Inlíon na Roinne, trí ríomhphoist agus tríd an gCóras Bainistíochta Foghlama do gach fostaí ábhartha. Tugann Bainisteoirí Líne agus an tAonad Forbartha Foghlama agus Gairme aird chuí don ghá le deireadh a chur le hidirdhealú agus cinnteoidh siad inrochtaineacht ar oiliúint ar na forais atá leagtha amach sa pholasaí seo agus cinnteoidh siad nach gcoiscfidh á nach laghdóidh deiseanna oiliúna go díreireach líon na n-iarratasóirí ó ghrúpa áirithe ar bhealach ar bith.
- 6.12 Féachaimid ar idirdhealú, ciapadh, mí-úsáid, íospairt nó bulaíocht foirne, agus/ nó daoine a gcuirimid seirbhísí ar fáil dóibh nó do dhaoine eile a raibh muid ag plé leo le linn na hoibre mar shaincheisteanna araíonachta a d'fhéadfaí a mheas mar mhí-iompar tromchúiseach. Tabharfar aghaidh ar shaincheisteanna den sórt sin trí nósanna imeachta araíonachta cuí.

7. Forbairt Beartais, Rannpháirtíocht Páirtithe Leasmhara agus Seachadadh Seirbhíse

Cuireann Alt 42 den Acht fá Choimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas oibleagáid reachtúil ar chomhlachtaí poiblí deireadh a chur le hidirdhealú,

comhionannas deiseanna a chur chun cinn agus cearta daonna na ndaoine a gcuireann siad seirbhísí agus baill foirne ar fáil dóibh a chosaint. Tá tiomantas na Roinne don Dualgas seo a chomhlíonadh leagtha amach faoi Sprioc 6 den Ráiteas Straitéise. Aithneoidh an Straitéis C, É&C tuilleadh gníomhartha chun tacú le hiarrachtaí na Roinne sa réimse seo agus déanfar dul chun cinn maidir leis na gníomhartha sin a thuairisciú ar bhealach inrochtana don phobal i dtuarascáil bhliantúil na Roinne.

- 7.1 Féachfaimid le dul i dteagmháil le réimse éagsúil páirtithe leasmhara chun bonn eolais a chur faoi fhorbairt polasaithe agus dréachtú reachtaíochta a thagann faoi shainchúram na Roinne.
- 7.2 Chomh maith leis an gceanglas sainordaithe maidir le tionchar cinntí beartais agus reachtaíochta ar ghrúpaí atá eisiata go sóisialta nó atá soghonta a bhuiséadú agus a dhearbhu ó thaobh beartais de, féachfaimid lena dtionchar ar shaincheisteanna níos leithne C, É&C a chur san áireamh.
- 7.3 Bainfimid úsáid as modhanna éagsúla chun dul i gcomhairle go rialta le daoine a gcuirimid seirbhísí ar fáil dóibh. Baileoidimid a dtuairimí maidir le seirbhísí atá ann cheana agus atá beartaithe, lena n-áirítear athruithe a aithint ar an gcaoi a ndéanaimid seirbhísí a dheardh agus a sheachadadh chun inrochtaineacht d'úsáideoirí seirbhíse a fheabhsú.
- 7.4 Déanfaimid ár dtiomantas don phobal dul i ngleic le dearcthaí idirdhealaitheacha nuair a bhíonn siad sin le brath tríd an Ráiteas seo a fhoilsiú go forleathan i measc na foirne, na gceardchumann, na bpáirtithe leasmhara seachtracha agus custaiméirí agus úsáideoirí seirbhíse.

8. Monatóireacht agus Meastóireacht

- 8.1 Déanfaidh an Roinn measúnú córasach ar a cuid seirbhísí agus ar éifeachtacht a Ráiteas agus a Straitéis C, É&C ar mhodhanna éagsúla lena n-áirítear trí shuirbhéanna foirne ar shaincheisteanna a bhaineann le C, É&C. Déileálfar le gach rannpháirtíocht faoi dhianrún.
- 8.2 Mar chuid dár straitéis C, É&C, déanfaimid iniúchadh ar an gcaoi ar féidir faisnéis a bhailítear trí na gearáin, casaoidí, araíonacht nó próisis chuí eile a mheas chun aon treochtaí ar leith a aithint faoi na 9 bhforas idirdhealaithe. Sa chás go n-aithnítear aon treochtaí diúltacha, fiosrófar iad sin go hiomlán, agus cuirfear moltaí faoi bhráid an Bhoird Bhainistíochta.

8.3 Tuairisceoidh Grúpa Oibre C, É&C don Bhord Bainistíochta maidir le torthaí gníomhaíochtaí monatóireachta agus meastóireachta, lena n-áirítear aon treochtaí maidir leis na 9 bhForas.

9. Timthriall Athbhreithnithe

9.1 Is ar Ghrúpa Oibre C, É&C atá an fhreagracht as athbhreithniú a dhéanamh ar an Ráiteas seo.

9.2 Déanfar athbhreithniú ar an Ráiteas reatha mar chuid d'fhorbairt Straitéis C, É&C na Roinne in 2023. Ina dhiaidh sin, cuirfear athbhreithniú foirmiúil i gcrích gach 3 bliana.

9.3 Ina theannta sin, déanfar athbhreithniú eatramhach sna cúinsí seo a leanas:

- Má bhíonn athrú ar reachtaíocht ábhartha, lena n-áirítear na hAchtanna um Chomhionannas Fostaíochta 1998–2015, na hAchtanna um Stádas Comhionann 2000-2018 agus an tAcht fá Choimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas, 2014.
- Má iarrann an Bord Bainistíochta go dtabharfaí faoi athbhreithniú nó go ndéanfaí leasú nó breisiú.
- Má léiríonn an t-imscrúdú ar threocht dhiúltach go bhfuil athbhreithniú ar an bpolasaí seo oiriúnach: agus/nó
- Má aithníonn athbhreithniú seachtrach ar ár seirbhísí an gá le hathbhreithniú beartais.

9.4 Beidh rannpháirtíocht foirne i gceist le gach athbhreithniú nó leasú agus nuair is ábhartha déanfar comhairliúchán le páirtithe leasmhara seachtracha agus le húsáideoirí seirbhíse.